Gemeente Amsterdam

Programma van Eisen

Aan De heer mevrouw Grond en Ontwikkeling, afdeling bodem
Van 5.1, 2, e 5.1, 2, e 5.1, 2, e@amsterdam.nl

Datum 26 maart 2018

Geachte heer, mevrouw ,

Doel van het onderzoek

Met dit onderzoek worden …. Locaties bezocht. Op deze locatie wordt geïnventariseerd wat de blootstellingsrisico's zijn van kinderen aan met lood verontreinigde grond door middel van vooronderzoek, locatieschouw, interviews, aangevuld met grondanalyses. De bevindingen worden zodanig gerapporteerd dat eenduidig wordt vastgesteld of maatregelen nodig zijn en zo ja welke.

Offerte en selectieprocedure

We hebben 5 bureaus gevraagd om een offerte in te dienen. Gezien het grote aantal locaties hebben wij het voornemen om aan 2 bureaus opdracht te geven voor uitvoering van dit onderzoek, waarbij elk van de 2 bureaus de helft van de locaties voor zijn rekening neemt.

We verzoeken u de offerte op of voor ….. in te dienen bij ….. We verzoeken u daarbij om de kostenspecificatie (opgenomen in de bijlage) in te vullen.

Wij vragen van het bureau om bij de offerte een plan van aanpak in te dienen. Het plan van aanpak wordt op de volgende punten beoordeeld:

- Aanvullende ideeën op dit pve om de kwaliteit en betrouwbaarheid van het onderzoek te verbeteren;
- Aanvullende ideeën om de effectiviteit van het project te verhogen;
- Kwaliteit van de rapportageformat;
- Planning

Indien u geen opdracht krijgt zullen ideeën uit het plan van aanpak niet zonder uw toestemming worden gebruikt.

Voorinformatie door Gemeente

Locatieselectie 1e stap (zie plan van aanpak)

Met behulp van datalab zijn locaties geselecteerd waar veel kinderen spelen. Dat zijn scholen, kinderdagverblijven, speeltuinen. Vervolgens is een selectie gemaakt van locaties met onverharde terreindelen én kans op verhoogde loodgehalten. Deze lijst vormt het uitgangspunt van het gevraagde onderzoek.

Steekproef

Ter voorbereiding van deze uitvraag hebben 2 medewerkers van de afdeling bodem een steekproef uitgevoerd. De steekproef had tot doel om vast te stellen welke voorinformatie beschikbaar is, hoe betrouwbaar die voorinformatie is, hoe veel moeite het kost om de juiste contactpersonen te vinden, welke informatie over lood al bekend is en welke situaties zoal worden aangetroffen.

1. Voorafgaand aan het onderzoek is de volgende informatie verzameld
    - NAZCA;
    - Nota bodembeheer/bodemkwaliteitskaart;
    - Google earth/streetview
    - Percentage onverhard oppervlak (datalab)

    Deze bronnen geven een indruk maar hebben ook grote beperkingen. Uit Nazca blijkt dat er zelden voldoende gegevens zijn om een goede uitspraak te doen over de kwaliteit van de onverharde delen. Het onderzoek is vaak niet representatief of al verouderd. De bodemkwaliteitskaart geeft gemiddelde gehalten maar zegt ook weinig over de specifieke situatie. Beide bronnen geven wel een indicatie en zijn gebruik om prioriteiten te stellen. Google earth , streetview en het percentage onverhard oppervlak hebben als grote beperking dat dit alleen informatie geeft over de openbare ruimte. De speelplekken bevinden zich vaak op binnenterreinen.

Uit de steekproef bleek dat het vinden van de juiste contactpersonen en het maken van afspraken tijd kost. Het heeft geen zin om onaangekondigd langs te gaan; degene die toevallig de deur open doet heeft geen bevoegdheid om mensen rond te laten kijken of bodemmonsters te nemen. Het is dus belangrijk om de juiste contactpersoon te vinden en daar concrete afspraken mee te maken. Bij grotere koepelorganisaties zal dat sneller gaan omdat voor

meerdere scholen gelijktijdig afspraken gemaakt kunnen worden. De locatiebezoekers zouden een legitimatie/introductiebrief moeten meenemen

Uit de steekproef bleek dat geen enkele van de contactpersonen op de hoogte was van de risico's van lood in combinatie met bodemverontreiniging. Het is weliswaar een beperkte steekproef, maar we kunnen wel concluderen dat de informatie niet algemeen bekend is. De informatie zou wel via de scholen verspreid kunnen worden.

Uit de bezichtiging van de locaties kunnen de volgende voorlopige conclusies worden getrokken

2. De kinderopvang tot 4 jaar is vaak apart georganiseerd van de opvang van oudere kinderen in de basisschoolleeftijd. Wel maken ze soms gebruik van het hetzelfde gebouw of dezelfde speelplaats;
3. Kinderen tot 6 jaar spelen meestal binnen een omheinde of duidelijk afgebakende ruimte onder toezicht;
4. Kinderen van 4 tot 6 (en ouder) gaan nog wel eens onder begeleiding naar speelplekken in de buurt, maar altijd onder toezicht;
5. Op veel schoolpleinen zijn (kleine) onverharde oppervlakten. Deze zijn waarschijnlijk als perkjes aangelegd, maar niet altijd goed onderhouden. Op bijna alle pleinen staan bomen boompjes met onverharde grond rond de stam, het gaat vaak om minder dan 10% van het totale oppervlak;
6. Op veel schoolpleinen ligt wat zand en grond, waarschijnlijk afkomstig van de onverharde terreindelen;
7. Slechts bij een kleine minderheid van de locaties kunnen contactrisico's bij voorbaat worden uitgesloten;
8. Rondom de scholen liggen speelplaatsen, grasvelden of borders waar kinderen wel of geen gebruik van maken
9. Kinderen komen daadwerkelijk in contact met de grond;
10. Bij scholen ontstaat de behoefte om te vergroenen om de kinderen in contact te laten komen met de natuur (oa AIS). Daardoor zullen enkele schoolpleinen binnenkort op de schop worden genomen.

Hoewel het onverharde oppervlak bij de meeste locaties klein is, kunnen blootstellingsrisico's niet bij voorbaat worden uitgesloten. De verwachting is wel dat de onverharde delen in de laatste tientallen jaren zijn ingericht met schone teelaarde zodat we wel verwachten dat de blootstelling gering is, maar dat kan nog onvoldoende worden aangetoond.

Uitvoering Opdracht

Dossiervorming

Per locatie wordt een dossier aangemaakt. De dossiers zijn lopende de opdracht door de opdrachtgever in te zien en worden aan het eind van de opdracht overgedragen.

Tussentijdse evaluatie

Na afronding van de eerste 50 locaties wordt het tussentijdse resultaat besproken en wordt beoordeeld of de onderzoeksmethode of rapportage moet worden aangepast aan de hand van de bevindingen. Bij de eerste evaluatie wordt afgesproken of en wanneer de volgende tussentijdse rapportages en evaluatie wordt gehouden.

Vooronderzoek

Het bureau raadpleegt NAZCA, de bodemkwaliteitskaart en raadpleegt Google earth/streetview. Op basis van deze gegevens worden verwachting uitgesproken en aandachtspunten benoemd voor het locatiebezoek. Het vooronderzoek wordt gerapporteerd.

Uitgangspunt is dat de eerste 50 locaties allemaal worden bezocht. Na de tussentijdse evaluatie zal op basis van de resultaten worden besloten in welke situaties het locatiebezoek achterwege kan blijven.

Het bureau moet \zelf de contactpersoon achterhalen. De contactpersoon is degene die verantwoordelijk is voor het locatiebeheer en met wie eventueel nadere afspraken gemaakt kunnen worden. Contactgegevens: naam, telefoonnummer en e-mailadres moeten in het dossier worden opgenomen.

Locatiebezoek

Het locatiebezoek bestaat uit 3 onderdelen:

1. Interview van contactpersoon ;
2. Verstrekken van informatie over lood aan contactpersoon;
3. Beoordeling van situatie en nemen van grondmonsters

Het interview van de contactpersoon heeft tot doel om meer te weten te komen over de situatie en over de plannen voor eventuele aanpassingen van het

schoolplein. Daarbij moeten ten minste de volgende vragen aan de orde komen:

- Welke leeftijdscategorieën kinderen komen hier (we zijn alleen geïnteresseerd in kinderen tot 6 jaar);
- Welke buitenruimte (per leeftijdscategorie) wordt door deze kinderen gebruikt;
- Komen de kinderen onder schooltijd nog op andere plekken;
- Zijn er plannen om de buitenruimte op korte termijn (ca 2 jaar) te veranderen
- Wat is de organisatievorm (onderdeel van een grotere organisatie)

Verstrekken van informatie;

- Is de contactpersoon bekend met de risico's van lood?
- Zo niet dan een korte uitleg van deze risico's aan de hand van de loodfolder waarbij in ieder geval zowel de mogelijke risico's als de maatregelen aan de orde moeten komen. Achterlaten van loodfolder, achterlaten nummer 'loodconsulent' , veriwjzen naar internetsites (nog vast te stellen welke de beste info geeft
- Informatie van de GGD wordt verspreid via de 'groeiapp'

Beoordeling van de situatie

Op de plaatsen waar de kinderen komen wordt de situatie beoordeeld:

- Hoeveel vierkante meters onverhard;
- Staat van het onverharde oppervlak (verse teelaarde,goed onderhouden border, verwaarloosd, platgetrapt, kort geleden aangelegd etc);
- Foto's van de onverharde oppervlaktes, alle onverharde oppervlakten moeten op foto staan
- Frequentie van gebruik (sommige pleinen worden bij elke pauze gebruikt, sommige binnenterreintjes worden sporadisch gebruikt)
- Grond/zand op verharding
- Indien nodig: Nemen van grondmengmonsters monsters, analyseren op standaardpakket. Aantal monsters afhankelijk van oppervlak onverhard. De monsters worden genomen door gutssteken van de toplaag en het samenstellen van een mengmonster.

Gebruik XRF. Gebruik van XRF apparatuur is niet bij voorbaat uitgesloten. We vragen van het bureau wel om bij het opstellen van de offerte voor de kostenberekening uit te gaan van chemische analyse.

Rapportage

De rapportage vindt plaats per locatie volgens een vast rapportage format. Format moet minstens de volgende informatie bevatten:

- Resultaten vooronderzoek met voorlopige conclusie;
- Verslag interviews (checklist);
- Overzichtstekening speelplekken
- Foto’s alle onverharde delen;
- Onderzochte locaties en aanduiding locaties van mengmonsters;
- Analyseresultaat;
- Conclusie.

Daarnaast vragen we tussentijdse overzichtsrapportages ten behoeve van projectevaluatie. De tussentijdse rapportages bevatten algemene conclusies en aanbevelingen voor het vervolg.

Planning

We vragen van het bureau om de rapportages van de eerste locaties 5 weken na verlening van de opdracht te leveren. De eerste 50 locaties met tussentijdse rapportage dient 10 weken na opdrachtverlening te worden ingediend. In de volgende fasen verwachten wij 20 rapportages per week.

Deze planning is geen harde randvoorwaarde. Het bureau kan een andere planning opgeven. De planning speelt mee bij de beoordeling van de offertes.

Met vriendelijke groet,

5.1, 2, e 5.1, 2, e
Planbegeleider/adviseur bodem